Edward Breza

Uniwersytet Gdański

NIEKTÓRE RZADSZE IMIONA MĘSKIE (V)¹

Labir

SIW podaje 1 mężczyznę o im. *Labir*, poza tym nienotowane w wyzyskiwanych przeze mnie źródłach i opracowaniach.

Kojarzyć się może z niem. *Laub* ‘liść’ i ew. niem. *Bier* ‘piwo’ (por. SEMot V, s. 154).

Labrini

SIW podaje 2 mężczyzn o im. *Labrini*: po 1 w woj. krakowskim i śląskim. Nie notuje SI ani wyzyskiwane przeze mnie źródła i opracowania.

Od formy dopełniaczowej łacińskiej nazwy mieszkańca *Labrinus* miejscowości *Laab* w Bawarii i Austrii bądź *Laaber*, *Laber* w Bawarii (DF, s. 408).

Lach

SIW podaje 1 mężczyznę o im. *Lach* w woj. krośnieńskim. SI nie notuje.

SSNO III, s. 220, VII, s. 127 utrwała imię *Lach* od r. 1428 z Mazowsza, z r. 1437 z Kresów Południowo-Wschodnich. SEMot IV, s. 7 wywodzi od n. etnicznej *Lach* ‘Polak’; SEMot VII, s. 348 odnosi do im. *Lenart*, czego jednak w SEMot II, s. 77 nie znajduję. Moim zdaniem możliwe także jako hipokorystyk *Lach* od *Łazarz* z zamianą *Ł > L.*, por. 4721 osób o nazwisku *Łach* w SNW.

¹ Poprzednie części cyklu *Niektóre rzadsze imiona męskie* zostały opublikowane w „Rozprawach Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego”, których wieloletnim redaktorem był śp. prof. dr hab. Sławomir Gala: t. L, 2005, s. 5–20 (imiona: *Abelard*; *Adonis* i podobne; *Agenor*; *Ajaks*, *Ajas*; *Aladyn* i podobne; *Alary*; *Bodo*; *Borgiasz*, *Borgia*; *Burchart*, *Burghard*, *Burhard* i podobne; *Brutus*; *Cels*, *Celsjusz*; *Cyryk*; *Dydym*, *Dydymus*; *Gebhard*; *Gentram*; *Hannibal*; *Job*, *Hiob*; *Kewin*, *Kevin*; *Menelaus*; *Pimen*, *Pimon*; *Platon*, *Platonida*; *Santiago*; *Tryfon*, *Trifon* i podobne); t. LIII, 2008, s. 17–44; t. LVI, 2011, s. 5–45; t. LX, 2014, s. 15–49.

Laco

SIW podaje 1 mężczyznę o im. *Laco* w woj. gdańskim. SI nie notuje, niepotwierdzone w staropolszczyźnie (SSNO).

Go, s. 398 odsyła do *Władysław*, realizowanego w łacinie, niemiecku i w wielu innych językach (zob. SI, s. 281–281) jako *Ladislaus*, a od tej postaci powstało zdrobnione imię *Latz*, pisane po polsku *Lac*, przez analogię do imion *Bruno*, *Hugo* też *Laco* (por. też DF, s. 413 i hasło *Ladislav*).

Lada, Ladie

SIW podaje po 1 kobiecie o im. *Lada* w woj. białkopodlaskim i *Ladie* w woj. katowickim; SI nie notuje, niepoświadczone w staropolszczyźnie (SSNO).

Są to formy hipokorystyczne od im. *Władysława*.

Ladislao, Ladislav, Ladislav, Ladislav

SIW podaje 1 mężczyznę o im. *Ladislao* w woj. łódzkim; 6 – *Ladislav*: 2 w woj. warszawskim, po 1 w bielskim, gdańskim, łódzkim i olsztyńskim; 3 – *Ladislav*: po 1 w woj. kieleckim, legnickim i zamojskim; 2 – *Ladislawa*: po 1 w woj. kieleckim i wrocławskim; 3 – *Ladysław*: po 1 w woj. łódzkim, szczecińskim i toruńskim.

Są to wszystko warianty fonetyczno-graficzne im. *Władysław*: SI, s. 281–282 podaje *Ladislao* w jęz. hiszp. i wł.; *Ladislav* w cz.; *Ladislav* w górnołuż., *Ladislav* w dolnołuż. Imię *Władysław* według SIW nosi 280142 obywateli polskich. Warianty wyżej podane odnoszą się najprawdopodobniej do cudzoziemców (SIW nie podaje narodowości). Tu należy zapewne także *Lodysław* – 1 w woj. piotrkowskim.

Ladrencjusz

SIW podaje 1 mężczyznę o im. *Ladrencjusz* w woj. częstochowskim, SI nie notuje, niepoświadczone w staropolszczyźnie (SSNO), nienotowane wśród przydomków łacińskich (cognomina) IC.

Strukturą przypominający z pochodzenia łac. imiona typu *Laktancjusz* od *lacto*, *-are*, *-avi*, *-atum* ‘podawać mleko, karmić piersią’, *Wenancjusz* od *venor*, *-ari*, *-atus sum* ‘polować’ (por. IC, s. 45) o suf. *-ent-*, zatem możliwa hybryda od niem. *Lader* od ap. *Lader* : *laden* ‘ładować’ (DF, s. 408).

Lael

SIW podaje 1 mężczyznę o im. *Lael* w woj. rzeszowskim. SI nie notuje, niepotwierdzone w staropolszczyźnie (SSNO).

Rdzeń odnieść można do łac. przydomka (cognomen) *Laelianus* (IC, s. 148), notowanego także wśród chrześcijan, utworzonego za pomocą przyrostka *-anus*, nazywającego wyzwolenców lub adoptowanych od n. rzymskiego rodu plebejskiego *Laelii*, którzy znani są m.in. z pism Cyserona (Kr, s. 470), a dodać można,

że imiona od rodów rzymskich są częstym zjawiskiem w kulturze europejskiej, por. np. *Emil* od rodu patrycjuszowskiego *Aemilii* od *aemulor*, *-ari*, *-atus sum* ‘współzawodniczyć, rywalizować’ (Kr, s. 25), z czego polskie *emulacja* ‘współzawodnictwo’; *Klaudiusz* od *Claudii*, a to od przymiotnika *claudus*, *-a*, *-um* ‘kulawy’; por. film *Ja, Klaudiusz*, gdzie bohater kuleje, i łacińskie przysłowie „Omnis comparatio claudicat” ‘Wszelkie porównanie kuleje’.

Lai, Laia, Lajas

SIW podaje po 1 mężczyźnie o im. *Lai* w woj. szczecińskim, 1 – *Laia* w woj. wałbrzyskim i 1 – *Lajas* w woj. katowickim, SI nie notuje.

SSNO III 221 poświadcza n. os. *Laj* z r. 1414 u ziemianina ciechanowskiego (*terrigena Chechonoviensis*) i z r. 1427 z kresów wschodnich, odniesione przez SEMot I, s. 42 do rzeczownika *lej* ‘naczynie w kształcie stożka’ i ‘opój’, a SEMot V, s. 154 traktuje jako niem. nazwę wieloznaczną lub, jak niektórzy chcą, wielomotywacyjną. Wariant *Laia* powstał w wyniku polszczenia przez dodanie *-a* lub wskutek derywacji fleksyjnej: syn *Laja*, zatem *Laja*, a *Lajas* przy użyciu formantu *-as*; 1 kobieta *Laja* w woj. wałbrzyskim.

Laima, Laimis, Laimonis

SIW podaje 3 mężczyzn o im. *Laima* w woj. suwalskim; 1 *Laimis* w woj. suwalskim; 1 *Laimonis* w woj. olsztyńskim, SI nie notuje, niepotwierdzone w staropolszczyźnie (SSNO). Prawdopodobnie litewskiego pochodzenia.

Lajb, Leib, Lejb, Lejbu

SIW podaje 4 mężczyzn o im. *Lajb*: 2 w woj. łódzkim, po 1 w olsztyńskim i wałbrzyskim; 7 – *Lejb*: 6 w woj. wałbrzyskim, 1 w katowickim; 23 – *Lejb*: po 6 w woj. legnickim i wałbrzyskim, 3 we wrocławskim, 2 w warszawskim, po 1 w białostockim, opolskim i szczecińskim; 3 – *Lejbu*: po 1 w woj. częstochowskim, łódzkim i szczecińskim; SI nie notuje, w staropolszczyźnie (SSNO III, s. 221) notowane jako *Lajb* (literalnie *Layp*) w Wielkopolsce, w Kościanie w r. 1494 i odniesione przez SEMot V, s. 165 do staro-wysoko-niem. podstawy *lut* ‘sławny’; wariant *Leibu* dla mnie zagadkowy.

Do omawianej podstawy odnieść trzeba najprawdopodobniej imię *Lejff* u 1 mężczyzny w woj. łódzkim. Dziś na pewno reinterpretowane z niem. podstawą *Leib* ‘ciało’.

Lajos, Lajosz

SIW podaje 12 mężczyzn o im. *Lajos*: po 2 w woj. częstochowskim, krakowskim i warszawskim, po 1 w gdańskim, konińskim, leszczyńskim, wałbrzyskim i wrocławskim; w SI 174 figuruje jako węgierski odpowiednik im. *Ludwik*; tak też w opracowaniach popularnych, np. KVNБ, s. 71, 73; Knap, s. 116, 122.

Lajzer, Lajzor i podobne

SIW podaje po 1 mężczyznę w woj. łódzkim o im. *Lajzer* i *Lajzor*, SI nie notuje, niepoświadczone w tej postaci w staropolszczyźnie (SSNO).

Znam z własnej wsi Kalisz, w pow. Kościerzyna przezwisko *Lajzer* na mieszkańca noszącego oficjalne imię *Łazarz* < hebr. *Eleazar* ‘Bóg udzielił pomocy; Bóg wspomógł’ (BNOT, s. 106, 178), które z przypowieści o bogaczu i Łazarzu (Łk 16, 19–31) skojarzone zostało z biedakiem, łazęgą, szukającym pożywienia i schronienia, a więc czasownikiem *łazić*, por. *łazarz* ‘żebrak, nędzarz’ (Sych III, s. 12). Na obcokrajowca wskazywać może imię *Lasar* ‘Łazarz’ u 1 mężczyzny w woj. wrocławskim, por. w SI *Lazar* m.in. w blg., cz., mac., węg. i in., zapisane przez s, które interwokalicznie wymawiane bywa w wielu językach, np. niem., jako z.

Lalek

SIW podaje 1 mężczyznę o im. *Lalek* w woj. wrocławskim, SI nie notuje, SSNO III, s. 222 podaje imię *Lalek* z r. 1204 ze Śląska, które SEMot I, s. 140 odnosi do ap. *lala* i z uwagą, udokumentowaną bibliograficznie, prof. J. Matyszewskiego, że to *Latek*, a – moim zdaniem – myśleć można także o im. *Eulaliusz* [zob. Breza, 2014, s. 288].

Lam, Lama

SIW podaje 1 mężczyznę o im. *Lam* w woj. szczecińskim i 1 kobietę o im. *Lama* w woj. warszawskim. SI nie notuje, niepoświadczone w materiale staropolskim (SSNO); łatwo odnieść je do początkowej sylaby im. *Lambert*, pochodnej od staro-wysoko-niem. *lant* (KVNB, s. 71) = nowo-wysoko-niem. *Land* ‘łód, ziemia’. Por. *Lambert*.

Lambert, Lamberta, Lamberto, Lambrijan, Lambrini, Lambro, Lambros, Lambryni, Lampert

SIW podaje 63 mężczyzn o im. *Lambert* rozmieszczonych w całej Polsce, najwięcej – 7 w woj. warszawskim; w wersji hiszp., port. i wł. 8 – *Lamberta*: po 1 w woj. kieleckim, legnickim, olsztyńskim, poznańskim, szczecińskim, tarnobrzescim, warszawskim i zielonogórskim; *Lamberto* w woj. zielonogórskim, po 1 – *Lambrijan* w woj. warszawskim, *Lambrini* w wałbrzyskim, *Lambro* w jeleniogórskim; 20 – *Lambros*: 6 w woj. warszawskim, 4 w szczecińskim, po 2 w jeleniogórskim i wrocławskim; 2 – *Lambryni*: po 1 w woj. jeleniogórskim i szczecińskim; 1 – *Lampert* w woj. katowickim.

Imię dwuczłonowe: w I członie występuje staro-wysoko-niem. *lant* (KVNB, s. 71) = nowo-wysoko-niem. *Land* ‘łód, ziemia’, por. hasło *Lam*; w członie II staro-wysoko-niem. *beraht* = nowo-wysoko-niem. *berühmt* ‘sławny’. Od tej pod-

stawowej wersji imienia powstały i w niemczyźnie, i w językach przejmujących (zapożyczających) różne warianty.

Largus

SIW podaje 1 mężczyznę o im. *Largus* w woj. warszawskim; 1 – *Largiusz* w woj. katowickim (zapewne nosi je Słowianin wschodni). SI, s. 165 notuje imię *Largus* z takimże odpowiednikiem łacińskim *Largus*; ta postać występuje także w jęz. ang., cz. i niem.; *Largij* w jęz. błr., błg., mac., ros., słwn. i ukr.; *Largas* w lit., *Largu* w rum.; *Largije* u Serbów; *Largo* we wł., obocznie *Largios*, *Larjos* w nowogr.

Imię tkwi zapewne w nazwiskach *Larga*, *Largin* z wykładnikiem 0 (= forma z różnych względów niepewna) i 1 – *Largińska* w woj. warszawskim (SNW V, s. 519).

Imię pochodzi od łac. przymiotnika *largus*, -a, -um ‘hojny, szczodry, obfity’. Hagiografia zna św. Largusa, męczennika z czasów Dioklecjana w r. 304, który razem z Cyriakiem poniósł śmierć męczeńską (Jougan, s. 378; KIS I, s. 564, III, s. 571).

Autorzy KIS-u wahają się, czy spolszczyć imię do postaci *Largus*, jak np. *Cyrus*, *Sykstus*, *Tytus*, formy podane w Wyk, czy *Larg*, jak najczęściej przez odrzucenie łac. końcówki -us przejmowaliśmy imiona i wyrazy pospolite z łaciny. Dodać tu można imię *Rufus* z SIW u 1 mężczyzny w woj. elbląskim. Byłbym za *Largus*, a więc postacią dwusylabową, jak mamy *List do Tytusa*, nie: *Tyta*, jak w niektórych dawnych tłumaczeniach Nowego Testamentu: *Chrystus*, choć był staropolski *Kryst*.

Lars, Larys, Larysa i podobne

SIW podaje 14 mężczyzn o im. *Lars*: 3 w woj. katowickim, po 2 w śląskim i wrocławskim; 1 – *Larss* w woj. katowickim, 1 – *Larsen* w woj. gdańskim; 4 – *Larys*: po 1 w woj. białostockim, katowickim, kieleckim i krakowskim; 722 – *Larysa*, 34 – *Larisa*, 130 – *Larysa*, 32 – *Laryssa*; 2 – *Laryssa*: po 1 w woj. suwalskim i warszawskim; 1 – *Laryza* w woj. tarnobrzeskim. SI, s. 165 notuje tylko formę żeńską *Larysa*, bez odpowiednika łacińskiego i męskiego. *Larysa* w jęz. błr. i ukr.; *Larissa* w jęz. ang., est., fin., hiszp.; *Larisa* w błg., cz., łot., lit., mac., u Serbów, słwn.; *Larysa* w ukr.; *Larisza* w węg.; brak we wł.; wariantywnie *Larissa*, *Lara* we fr.; *Larisa*, *Larissa* w szw.

Imieniem zajmę się dlatego, ponieważ forma męska *Larys* pochodzi od postaci żeńskiej *Larysa*, co zdarza się rzadko, regułą bowiem jest w językach (przynajmniej indoeuropejskich), że nazwy żeńskie, w tym i imiona pochodzą od męskich. Imię *Larysa* zaś w literaturze objaśniane jest jako forma pochodna od nazwy greckich miast *Larysa*, których miało być aż 8, a pisały się *Larissa* lub *Larisa*, co tłumaczy nam pisownię imienia w różnych językach (Kr, s. 474; MEKSA I, s. 523), a nazwa miast od nazwy ptaka *laros* ‘mewa’, tym bardziej, że

wyraz odnoszony był metonimicznie do ‘chciwca’ i ‘głupca’ (Abram III, s. 15; por. też KNI, s. 189; KVNB, s. 142 – zdaniem tych badaczy przejęte w polszczyźnie z jęz. ros.; Majtan, s. 66 wprost stwierdza, że to imię ros.; Grzenia, s. 202). Formy *Lars* i *Larss* powstały wskutek synkopy samogłoski w drugiej sylabie; *Larsen* to genetycznie dopełniacz lp. niem. deklinacji słabej: *des Larsen* > *Larsen*.

Lasar, Lazar, Lazaro, Lazaros, Łazar, Łazaros, Łazarz i podobne

SIW podaje 1 mężczyznę o im. *Lasar* w woj. wrocławskim; 5 – *Lazar*: 2 w woj. warszawskim, po 1 w katowickim, kieleckim, krakowskim; 5 – *Lazaro*: po 1 w woj. białostockim, gdańskim, kieleckim, łódzkim i toruńskim; 12 – *Lazaros*: 5 w woj. wrocławskim, po 2 w jeleniogórskim i wałbrzyskim, po 1 w końskińskim, legnickim i słupskim; 53 – *Lazarz*, 2 – *Łazar*: po 1 w woj. katowickim i warszawskim; 1 – *Łazaros* w woj. wrocławskim.

Są to wszystko formy obcojęzyczne im. *Łazarz*: *Lazar* występuje w jęz. błr., błg., cz., górnołuż., mac. i ukr.; *Lazaro* w hiszp. i port.; *Lazaros* w nowogr. (zob. SI, s. 175); zapis *Lasar* czytany bywa *Lazar* pod wpływem niem.; forma *Łazar* czytana bywa na sposób polski zapisów obcojęzycznych *Lazar*.

Imię *Łazarz* < hebr. *Eleazar* ‘Bóg udzielił pomocy; Bóg wspomógł’ (BNOT, s. 106, 178, por. wyżej hasło *Lajzer*). Zapisy imienia z okresu staropolskiego zamieszcza z SSNO prof. Maria Malec (Mal III, s. 572), notowane było od r. 1414 na Kresach Południowo-Wschodnich, w Wielkopolsce w r. 1500, w Małopolsce od r. 1388, od r. 1212 na Śląsku, czyli w całej Polsce z wyjątkiem Pomorza, także w formach skróconych: *Łazarek* r. 1408 w Wielkopolsce; *Łazarka* r. 1493 tamże; *Łazarzyc* i *Łazarzyk* w Małopolsce.

Laurencjusz, Laurencja i podobne

SIW podaje 12 mężczyzn *Laurencjusz*, 1 – *Laurenciusz* w woj. piotrkowskim, 7 – *Laurent*, 1 – *Laurentiusz* w woj. opolskim, 1 – *Laurenc* w woj. opolskim, 2 – *Laurenty*: po 1 w woj. białkopodlaskim i krakowskim, 1 – *Laury* w woj. końskińskim, 1 – *Ławren* w woj. suwalskim, 1 – *Ławrenty* woj. białostockim; 4 – *Lorenz*: 2 w woj. opolskim, po 1 w częstochowskim i katowickim; 3 – *Lorenzo*: po 1 w woj. gdańskim, poznańskim i warszawskim (prawdopodobnie to Hiszpanie lub Włosi); 1 – *Lorens* w woj. słupskim; 3 – *Lorenc*: 2 w woj. opolskim, 1 we wrocławskim; 335 kobiet o imieniu *Laurencja*, 1 – *Laurencia* w woj. łódzkim, 1 – *Laurencyjna* w woj. toruńskim, 1 – *Laurenia* w woj. gdańskim, 1 – *Laurencia* w woj. łódzkim; 4 – *Laurenta*, 2 – *Laurentia*: po 1 w woj. poznańskim i wrocławskim, 10 – *Laurentyna*; 1 – *Lawrencja* w woj. katowickim; 2 – *Laurena*: po 1 w woj. bielskim i białostockim, 3 – *Lauren*, 1 – *Laurence* w woj. lubelskim, 1 – *Laurencyjna* w woj. toruńskim; 1 – *Lorencja* w woj. nowosądeckim,

6 – *Lorencja*; 6 – *Lorencja*; 1 – *Lorenta* w woj. jeleniogórskim; 12 – *Lorentyna*; 1 – *Lorentina* w woj. wrocławskim.

SI, s. 275 omawia pod hasłem *Wawrzyniec* i wymienia *Laurenty*, *Laurencjusz*, *Laurencja*, *Laurentyna* z odpowiednikami łacińskimi *Laurentius*, *Laurentia*; *Laurent* w jęz. fr.; *Lauris* w łot.; *Laurentios* w nowogr.; *Lorenzo* w hiszp.; *Lörinc* w węg.; wariantywnie *Lawrance*, *Laurence*, *Larrance* w ang.; *Laŭryn*, *Laŭrëncij*, *Lavr* w błr.; *Lavrentij*, *Lavren* w błg.; *Vavrinec*, *Laurenc*, *Lorenc*, *Laurentin* w cz.; *Laurits*, *Lars*, *Laurids*, *Laurs*, *Laust* w dun.; *Laurits*, *Lauri*, *Laarits* w est.; *Lauri*, *Lassi* w fin.

W staropolszczyźnie notowane były łacińskie *Laurentius* i *Laurencius* (ok. 500 razy) w Wielkopolsce od r. 1193, od r. 1203 na Śląsku, w Małopolsce i na Pomorzu, z XIII w. na Mazowszu i na Kresach Południowo-Wschodnich; zmienione *Lorenc* (ok. 20 razy) od r. 1375 w Małopolsce, na Śląsku, w Wielkopolsce, na Mazowszu i na Kresach Południowo-Wschodnich; *Lorync* od r. 1407 w Małopolsce, Wielkopolsce, na Mazowszu i na Kresach Południowo-Wschodnich; *Loranc* (2 razy) od r. 1399 w Małopolsce i na Kresach Południowo-Wschodnich; *Lurync* (3 razy) od r. 1453 na Kresach Południowo-Wschodnich; *Larenc* (2 razy) w XV w. na Kresach Południowo-Wschodnich; 1 *Loryniec* w r. 1398 w Wielkopolsce; w r. 1478 zapisany został bez lokalizacji (Mal III, s. 339).

Podstawowe imiona *Laurencjusz* i żeńskie *Laurencja*, *Lorencja* to rzymskie przydomki (cognomina) *Laurentius* i żeński *Laurentia*, a pochodne *Laurentianus*, utworzony za pomocą przyrostka *-ianus*, właściwego dla tworzenia nazw wyzwoleńców i adoptowanych od *Laurentius*; *Laurentinus* i *Laurentina*, utworzone za pomocą patronimicznego przyrostka *-inus*, *-a* od tegoż przydomka – *Laurentius* (IC, s. 182). Podstawą przydomków podstawowych *Laurentius* i *Laurentia* jest miasto łatyńskie (według legendy pierwsza stolica Lacjum) *Laurentum*, położone nad Morzem Tyrreńskim, między Ostią a Lawinium (SKA, s. 258). Formy *Laurentyna*, *Laurencyna* (o oboczności *-au-* / *-o-* zob. s.v. *Loreta*) kontynuują łacińskie przydomki *Laurentinus*, *Laurentina*; *Ławren* i *Ławrenty* są postaciami wschodniosłowiańskimi; *Lorenz* i ortograficznie spolszczone *Lorenc* są formami niemieckimi. O pochodzeniu (podanym wyżej) imion piszą KIS III, s. 574; KNI, s. 189–190; imieniny 3 II, 3 VI, 22 VII, 10 VIII i 5 IX (KVNБ, s. 71; Kupis, s. 159; Knap, s. 117, Majtan, s. 66, najpełniej Mal III, s. 339 – tu informacja, że staroczeską formą, powstałą przez upodobnienie początkowego *L* do *v* w następnej sylabie, było *Vavřinec*, z czego polskie *Wawrzyniec* (zob.).

SNW podaje 1 osobę o nazwisku *Lauraniec* w woj. krakowskim, 4 – *Laurans*: 2 w woj. krakowskim, po 1 w warszawskim i tarnowskim, *Laurant* 0; 3 – *Lauren* w woj. śluskim; 27 – *Laurenciak* w woj. konińskim; *Laurenciów* 0; 3 – *Laurent*:

po 1 w woj. gdańskim, katowickim i szczecińskim; 1 – *Laurenti* w woj. zielonogórskim; 35 – *Laurentowicz*: po 7 w woj. elbląskim, leszczyńskim i słupskim, po 3 w gdańskim i toruńskim; 108 – *Laurentowski*: 55 w woj. poznańskim, 14 w leszczyńskim, 11 w zielonogórskim; *Laurenz* 0; *Laureńciak* 0; 1 – *Laureńciów* w woj. tarnowskim; 521 – *Loranc*: 412 w woj. bielskim, 41 w katowickim, 16 w opolskim, 9 w konińskim; 1 – *Lorancik* w woj. kieleckim; 7 – *Lorand* w woj. gdańskim; 40 – *Lorant*: 24 w woj. kieleckim, 8 w krakowskim, 6 w słupskim, po 1 w częstochowskim i radomskim; 53 – *Loranta*: 49 w woj. kieleckim, 2 w legnickim, po 1 w katowickim i lubelskim; 557 – *Loranty*: 427 w woj. kieleckim, 26 w radomskim, 23 w katowickim, 18 we wrocławskim, po 11 w gdańskim i tarnobrzescim; 1 – *Lorańc* w woj. bielskim; 45 – *Lorańczyk*: 40 w woj. bielskim, 4 w katowickim, 1 w słupskim; 2 – *Loren*: po 1 w woj. warszawskim i wrocławskim; 5233 – *Lorenc*: 654 w woj. katowickim, 426 w krośnieńskim, 224 w warszawskim, 221 we wrocławskim, 209 we włocławskim, 205 w poznańskim, 204 w zielonogórskim; 8 – *Lorencek* w woj. katowickim, 1 – *Lorencen* w woj. opolskim; 4 – *Lorencewicz* w woj. warszawskim; 60 – *Lorencik*: 31 w woj. kieleckim, 12 w jeleniogórskim, 5 w wałbrzyskim, po 4 w warszawskim i radomskim; 2 – *Lorenciński* w woj. lubelskim; 202 – *Lorenci*: 48 w woj. konińskim, 29 w częstochowskim, 20 w poznańskim, 19 w katowickim; 4 – *Lorenckowski* w woj. olsztyńskim; 16 – *Lorencowicz*: 12 w woj. lubelskim, 2 w nowosądeckim, po 1 w warszawskim i zamojskim; 22 – *Lorenczak*: 13 w woj. sieradzkim, 4 w przemyskim, 3 w łódzkim; 14 – *Lorenczewski*: 9 w woj. toruńskim, 4 w ciechanowskim, 1 w toruńskim; 4 – *Lorenczuk* w woj. gdańskim; 81 – *Lorencyk*: 74 w woj. katowickim, 7 w częstochowskim; 3 – *Lorendz* w woj. konińskim; 849 – *Lorens*: 206 w woj. katowickim, 165 w krośnieńskim, 49 w poznańskim; 458 – *Lorent*: 175 w woj. warszawskim, 68 w szczecińskim, 25 w konińskim, 22 w łódzkim, 20 w koszalińskim; 4 – *Lorenta*: 3 w woj. radomskim, 1 w ostrołęckim; 267 – *Lorentowicz*: 180 w woj. łódzkim, 16 w warszawskim, 14 w siedleckim, 13 w katowickim, 9 w elbląskim; 5 – *Lorentowicz vel Lorencza* w woj. sieradzkim; *Lorentowska* 0; 5 – *Lorents*: 3 w woj. tarnobrzescim, 2 w częstochowskim; 2 – *Lorentski* w woj. warszawskim; 10 – *Lorenty*: 5 w woj. katowickim, 4 w rzeszowskim, 1 w tarnowskim; 112 – *Lorentz*: 24 w woj. lubelskim, 21 w warszawskim, 14 w zamojskim; 1146 – *Lorenz*: 191 w woj. katowickim, 137 w zielonogórskim, 106 w kaliskim, 102 w poznańskim, 67 w gdańskim; 1 – *Lorenzo* w woj. poznańskim; *Loreńczak* 0; 32 – *Loreńczyk*: 31 w woj. katowickim, 1 w gorzowskim; 10 – *Loreński*: 6 w woj. olsztyńskim, 3 w toruńskim, 1 w opolskim; 422 – *Luranc*: 292 w woj. bielskim; 35 w konińskim, 32 w katowickim, po 11 w gdańskim i krakowskim; 156 – *Luraniec*: 130 w woj. krakowskim,

11 w tarnowskim; *Lurans* 0; 1 – *Luranz* w woj. bielskim; *Lurańc* 0; po 1 *Lurenc* w woj. bielskim i *Lurentz* w woj. lubelskim; *Lureńczyk* 0.

Lawend

SIW podaje 1 mężczyznę o imieniu *Lawend* w woj. krakowskim. SI nie notuje.

Od n. rośliny *lawenda* z derywacją wsteczną, gw. *lewanda*, o której szerzej pisałem w artykule o nazwisku *Lewandowski* [Breza, 1991, s. 255–258].

Lawinia, Lawiniusz

SIW podaje 26 kobiet o im. *Lawinia* i 1 mężczyznę noszącego im. *Lawiniusz* w woj. bielskim. SI, s. 166 podaje imię *Lawinia* z odpowiednikiem łacińskim *Lavinia*; *Lavinia* występuje w jęz. dun., fin., hiszp., hol., niem., port., rum., szw., węg. i wł.; *Lavinie* w cz. i fr.; *Lavinija* w ros., u Chorwatów, słwn. i ukr.; wariantywnie: *Lavinia*, *Lavina* i *Lavena* w ang.; *Lavinija* i *Lonja* w błr.; *Lavinija*, *Lonča* i *Nijka* w błg.; *Lavinija* i *Lavinja* w mac.; *Lavinia* i *Lavinija* w nowogr.; w wielu językach brak, np. obu łuż., nor. i słow., brak też formy męskiej, nienotowane w okresie staropolskim (SSNO).

Z wyzyskiwanych przeze mnie opracowań uwzględnia jedynie KNI, s. 190 z imieninami 14 IV. Według mitologii (zob. MEKSA I, s. 526; SMGiR, s. 204–205) Lawinia była córką króla Latynusa i żoną Eneasza, który założone przez siebie miasto w Lacjum nazwał na cześć Lawinii – *Lavinium*. SMGiR, s. 204–205 podaje, że w micie czysto greckim Lawinia jest córką kapłana *Aniosa* i, jako wieszczka, towarzyszką Eneasza w podróży na zachód. Jej imię odnoszą do gr. *oínos* ‘wino’, rdzenia widocznego w łac. *vinum*, niem. *Wein*, ang. *wine*, pol. *wino*, a więc bliskim (przynajmniej brzmieniowo) do *Anios*; a ciekawe, że trzy córki *Aniosa* określane były jako *Oinotrófoi* ‘uprawiające winnicę’. Forma męska od *Lavinium* określająca jego mieszkańca to po łacinie *Lavinius*, z czego regularne polskie *Lawiniusz*. Liczne są przysłowia o winie, pamięć podsuwa mi: „In vino veritas” ‘W winie prawda’ (z dodatkiem: „a w wódce diabeł”, zbeletryzowane przez Adama Mickiewicza w balladzie *Pani Twardowska*); niem.: *Die Freundschaft, die der Wein gemach, dauert nur, wie der Wein, eine Nacht* ‘Przyjaźń zrodzona przy winie, trwa, tak jak wino, tylko jedną noc’.

Lolek, Lolko, Lolo

SIW podaje 13 mężczyzn o im. *Lolek*: po 3 w woj. katowickim i szczecińskim, po 2 w białostockim i krakowskim, po 1 w ciechanowskim, częstochowskim i radomskim; 1 – *Lolko* w woj. lubelskim, 1 – *Lolo* w woj. szczecińskim; 2 – *Loliusz* w woj. białostockim.

To zdrobnione, deminutywne lub spieszczone, hipokorystyczne formy imienia *Karol*, powstałe w języku dzieci, którym łatwiej wymówić spółgłoskę *l* niż *r*, nadto

wpływ na ukształtowanie się omawianych form miał także proces asymilacji, czyli upodobnienia. Przypomnieć warto, że na młodego Karola Wojtyłę też mówiono *Lolek* < *Karolek*. Postać *Lolko* utworzona została obocznym formantem *-ko* od podstawowego *-k-*, a *Lolo* wskutek derywacji wstecznej od *Lolko*; *Loliusz* jest formą analogiczną do imion łac. typu *Aureliusz* < łac. *Aurelius*.

Lenard, Lenardo, Lenart, Lenchard, Lennar, Lennart, Leonard i podobne SIW podaje 8 osób o im. *Lenard*: po 1 w woj. chełmskim, konińskim, poznańskim, przemyskim, piotrkowskim, rzeszowskim, suwalskim i włocławskim; 5 – *Leonarda*: 2 w woj. warszawskim, po 1 w białostockim, katowickim i kieleckim, 1 – *Lenardo* w woj. bydgoskim; 1 – *Lenart* w woj. krakowskim, 1 – *Lenarta* w woj. lubelskim; 1 – *Lenchard* w woj. katowickim; 2 – *Lennard*: po 1 w woj. katowickim i wrocławskim; 2 – *Lennart*: po 1 w woj. jeleniogórskim i krakowskim; 12712 – *Leonard*; 7459 – *Leonarda*; 7 – *Leonardo*: po 1 w woj. bielskim, częstochowskim, gdańskim, katowickim, olsztyńskim, opolskim, poznańskim; 3 – *Leonardy*: 2 w woj. suwalskim, 1 w gdańskim; 1 – *Leonart* w woj. warszawskim.

SI, s. 167–168 podaje imiona: męskie *Leonard* i żeńskie *Leonarda* z łacińskimi odpowiednikami *Leonardus* i *Leonarda* / *Leonardis*; *Leonard* występuje w jęz. biał., ros., rum. i ukr.; *Léanard* w biał.; *Léonard* we fr., *Leonardo* w hiszp. i port.; *Leonards* w łot., *Leōnardos* w nowogr.; *Lenart* w słwn.; wariantywnie: *Leonard*, *Leonerd*, *Lennard* w ang.; *Leonard*, *Lenard* w cz. i słow.; *Lennard*, *Leonard* w dun.; *Lenni*, *Lennart* w fin.; *Leonhard*, *Leonard*, *Leonardus*, *Leendert*, *Lennart*, *Lennart*, *Lindert* w hol.; *Leonardas*, *Lenardas* w lit.; *Leonard*, *Leonhard* w obu łożyckich; *Leonard*, *Leonhard* w mac.; *Leonhard*, *Lenard*, *Lienhard*, *Linnart* w niem.; *Lennart*, *Leonard* w nor.; *Leonard*, *Leonardo*, *Lenard*, *Lenardo* u Chorwatów; *Lennart*, *Leonard* w szw.; *Lénárd*, *Lénárt*, *Leonárd* w węg.; *Leonardo* (por. *Leonardo da Vinci*), *Lieonardo* we wł. Formy żeńskie pomijam.

Podstawowe imię *Leonard* jest hybrydą grecko-germańską: w I członie występuje gr. rzeczownik *léōn*, w D. *léont-os* o podstawowym znaczeniu ‘lew’ (por. też łac. *leo*, *-onis* ‘lew’), a w II – staro-wysoko-niem. przymiotnik *hart* = nowo-wysoko-niem. *hard* ‘silny, mocny’, zatem całe imię podlega wykładni ‘silny jak lew’, częściej w imionach, por. np. *Bernard* < *Bernhard* ‘silny jak niedźwiedź’, *Eberhard* ‘silny jak dzik’. W staropolszczyźnie notowany m.in. jako *Lenart* lub *Lenard* od r. 1163 na Mazowszu, w Wielkopolsce, Małopolsce, na Kresach Południowo-Wschodnich, brak jedynie na Pomorzu (Mal III, s. 269); *Lenard* / *Lenart* to forma skrócona (pochodną patronimiczną por. u pisarza Teofila Lenartowicza); *Leonardy* to spolszczona forma D. derywacji fleksyjnej w jęz. łacińskim typu

Joannes, filius Leonardi ‘Jan, syn Leonarda’. Wiele postaci to po prostu błędy urzędnika stanu cywilnego, usankcjonowane urzędową pieczęcią.

Leosław, Leoslawa

SIW notuje 5 mężczyzn o imieniu *Leosław*: 2 w woj. kaliskim, po 1 w radomskim, sieradzkim i szczecińskim; 1 kobietę noszącą imię *Leoslawa* w woj. konińskim.

Imię nigdzie nienotowane, utworzone zostało na wzór słowiańskich imion dwuczłonowych od imienia grecko-łacińskiego *Leon* z II członem *-sław*, por. *Janisław, Tomisław*.

ROZWIĄZANIA SKRÓTÓW

- Abram – ABRAMOWICZÓWNA Zofia, red., 1958–1965, Słownik grecko-polski, t. I–IV, Warszawa.
- BNOT – TRONINA Antoni, WALEWSKI Piotr, 2009, Biblijne nazwy osobowe i topograficzne, Słownik etymologiczny, Częstochowa.
- DF – KOHLHEIM Rosa, KOHLHEIM Volker, 2000, Familiennamen. Herkunft und Bedeutung, Mannheim. Dudenverlag.
- Go – GOTTSCHALD Max, 1954, Deutsche Namenkunde, 3. Auflage, Berlin.
- IC – CAJANTO Iiro, 1965, The Latin Cognomina, Helsingfors, Helsinki.
- Jougan – Ks. JOUGAN Alojzy, 1958, Słownik kościelny łacińsko-polski, wyd. 3, Poznań.
- KIS – Ks. FROS Henryk SJ, SOWA Franciszek, 1997–2007, Księga imion i świętych, t. I–VI, Kraków.
- Knap – KNAPPOVÁ Milena, 1978, Jak se bude jmenovat?, Praha.
- KNI – BUBAK Józef, 1993, Księga naszych imion, Wrocław.
- Kr – KRUCZKIEWICZ Bronisław, red., 1925, Słownik łacińsko-polski do użytku szkół średnich, wyd. 2, Lwów – Warszawa.
- KVNB – NAUMANN Horst, SCHLIMPERT Gerhard, SCHULTHEIS Johannes, 1980, Das kleine Vornamenbuch, 3. Auflage, Leipzig.
- Majtan – MAJTÁN Milan, POVAŽAJ Matej, 1985, Meno pre naše dieťa, Obzor, Bratislava.
- Mal III – MALEC Maria, 1994, Imiona chrześcijańskie w średniowiecznej Polsce, Kraków.
- MEKSA – Mała encyklopedia kultury świata antycznego, 1958–1962, t. I, red. Gabriela Pianko, t. II, red. Zdzisław Piszczek, Warszawa.
- PrSB – GRABNER-HAIDER Anton, red., 1994, Praktyczny słownik biblijny, Warszawa.

- SEMot – CIEŚLIKOWA Aleksandra, MALEC Maria, RYMUT Kazimierz, red., 1995–2002, Słownik etymologiczno-motywacyjny staropolskich nazw osobowych, cz. I–VII, Kraków.
- SIW – RYMUT Kazimierz, red., 1995, Słownik imion współcześnie w Polsce używanych, Kraków.
- SKA – WINNICZUK Lidia, red., 1986, Słownik kultury antycznej, wyd. IV, Warszawa.
- SMGiR – GRIMAL Pierre, 1987, Słownik mitologii greckiej i rzymskiej, Wrocław.
- SNW – RYMUT Kazimierz, red., 1990–1992, Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych, t. I–X, Kraków.
- SSNO – TASZYCKI Witold, MALEC Maria, red., 1965–1987, Słownik staropolskich nazw osobowych, t. I–VII, Wrocław.
- Sych – Ks. SYCHTA Bernard, 1967–1976, Słownik gwar kaszubskich na tle kultury ludowej, t. I–VII, Wrocław.
- Wyk – BUBAK Józef, 1983, Wykaz imion używanych w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, „Język Polski”, 63, z. 1–2, s. 72–84.

WYKAZ SKRÓTÓW NAZW JĘZYKÓW EUROPEJSKICH

ang.	– angielski	mac.	– macedoński
blg.	– bułgarski	niem.	– niemiecki
blr.	– białoruski	nor.	– norweski
cz.	– czeski	nowogr.	– nowogrecki
dolnołuż.	– dolnołużycki	port.	– portugalski
dun.	– duński	ros.	– rosyjski
est.	– estoński	rum.	– rumuński
fin.	– fiński	słow.	– słowacki
fr.	– francuski	słwn.	– słoweński
górnoluz.	– górnołużycki	szw.	– szwedzki
hiszp.	– hiszpański	ukr.	– ukraiński
hol.	– holenderski	węg.	– węgierski
lit.	– litewski	wł.	– włoski
łot.	– łotewski		

BIBLIOGRAFIA

BREZA Edward, Zalety imionami ludzi, Gdańsk 2014.

BREZA Edward, Polskie nazwisko *Lewandowski*, Prace Filologiczne XXXVI, 1991, s. 255–258